

ת"פ 18085/10/19 - מדינת ישראל נגד פסח אוניה

בית המשפט המחוזי בבאר שבע
ת"פ 18085-10-19 מדינת ישראל נ' אוניה

בפני בעניין:	כבוד השופט יואל עדן המאשימה:
נגד הנאשם:	מדינת ישראל ע"י ב"כ עו"ד לואי עזאם
	פסח אוניה ע"י ב"כ עו"ד אורי דייגי

גזר דין

האישום והסדר הטיעון

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן (כא/3), במסגרת הסדר טיעון, בעבירות המפורטות בו - באישום הראשון בעבירת דרישת נכס באיומים לפי סעיף 404 סיפא לחוק העונשין, ובאישום השני בעבירת שוד בנסיבות מחמירות לפי סעיף 402(ב) לחוק העונשין.

על פי עובדות כתב האישום המתוקן:

באישום הראשון - בתאריך 20.9.19 סמוך לשעה 16:16, הגיע הנאשם לתחנת דלק, נכנס לחנות הנוחות בתחנה, כשהוא מרכיב על פניו משקפי שמש, על מנת להקשות על זיהויו, ומצויד בסכין קומנדו גדולה ("הסכין").

הנאשם נכנס לחנות כשהוא מחזיק בידו הימנית את הסכין וניגש לדלפק הקופה שבה עובד המוכר ("המתלונן מ"). פנה אל המתלונן מ', כשהמתלונן מ' מבחין בסכין, באומרו "תפתח לי את הקופה יש ביטוח" או בדומה לכך. המתלונן מ', אשר חש מהנאשם שהיה מצויד בסכין, פתח את הקופה והנאשם לקח את השטרות והמטבעות שהיו בקופה, בסך 1,795 ₪, ונמלט מהמקום.

באישום השני - בתאריך 27.9.19, סמוך לשעה 09:00, הגיע הנאשם לתחנת דלק, נכנס לחנות הנוחות בתחנה כשהוא חובש כובע על ראשו ומרכיב על פניו משקפי שמש וזאת במטרה להקשות על זיהויו, וכן מצויד בסכין עם להב חד ("הסכין") ושקית בד בצבע שחור ("השקית"). הנאשם נכנס לחנות וניגש לדלפק הקופה שבה עובד המוכר ר.כ. ("המתלונן ר.כ.").

הנאשם שלף את הסכין ואת השקית והפנה אותם לכיוון המתלונן ר.כ. ואמר לו "תן לי את כל הכסף, אני לא רוצה לפגוע בך, מהר, מהר, מהר", "תביא לי מהר את כל הסיגריות, אל תדאג יש לכם ביטוח" או בדומה לכך.

המתלונן, אשר חשש מהנאשם שהיה מצויד בסכין, פתח את הקופה ומסר את השטרות והמטבעות שהיו בקופה, בסך 300 ₪ ו-10 קופסאות סיגריות לנאשם שהכניס את הכל לשקית ונמלט מהמקום.

2. הצדדים הגיעו להסדר טיעון במסגרתו הודה הנאשם בעובדות כתב האישום המתוקן והורשע בעבירות המיוחסות לו. בין הצדדים אין הסכמה עונשית. הוסכם כי הנאשם רשאי לבקש הפניה לשירות המבחן לעריכת תסקיר, והוסכם כי המלצות שירות המבחן אינן מחייבות את המאשימה, אשר אינה מתחייבת להסכים לדחיות של שירות המבחן, לרבות בחינת אפיק שיקומי/טיפול.

הראיות לעונש

3. מטעם המאשימה הוגש רישום פלילי של הנאשם (ת1), ובהמשך הוגש רישום פלילי עדכני (סומן ת/2). על פי הרישום הפלילי, לנאשם עבר בעבירות של היזק לרכוש במזיד ותקיפת עובד ציבור (2018) בגין הוטלו מאסרים מותנים, קנס והתחייבות, תקיפה הגורמת חבלה של ממש (2009) בגינה הוטל מאסר מותנה וצו של"צ, תקיפה סתם ואיומים (2004) בגין הוטלו מאסר מותנה והתחייבות, פריצה לרכב, גניבה מרכב איומים והחזקת סכין (2004-2005) בגין הוטלו 6 חודשי מאסר בעבודות שירות, מאסר מותנה וקנס, ואי הרשעה (2001) בעבירת תקיפה סתם.

במסגרת הראיות לעונש מטעם ההגנה העידה רעייתו של הנאשם אשר אמרה כי הם נשואים כ-10 שנים, להם 3 ילדים קטנים, המקרה זעזע אותה, את הילדים ואת המשפחה. הנאשם עובד כבר 16 שנים באותו מקום עבודה, קצת לפני שזה קרה הם נפרדו בגלל האלכוהול, היה לה קשה להתמודד עם זה, והיא ערבה את המשפחה ואת אמו והוא עבר אליה. לדבריה, עכשיו הנאשם אדם אחר לגמרי, אינו נוגע בשתיה, כל היום הוא עם המשפחה, דואג לכולם, וחזר לעצמו. היא היתה רוצה לחזור הביתה, הילדים נפגעו מזה, והדבר משפיע על המצב הכלכלי. מבחינת התפקוד ההורי, הנאשם נהדר, ותמיד היה כך, ותמיד דאג.

תסקירי שירות המבחן

4. הוגשו 7 תסקירי שירות מבחן, אשר יפורטו להלן בתמצית בלבד, בשל צנעת הפרט.

מפעם לפעם, לאור התסקירים שהוגשו נשמעו השלמות טיעונים, והדיונים נדחו, לאור בקשות של שירות המבחן ושל הנאשם, ולאור הליך טיפולי שהחל הנאשם לעבור. כמפורט להלן, בשל מגפת הקורונה, חלו עיכובים בשילוב הנאשם בהליכי טיפול שונים, וכך גם נדחו דיונים, ולהלן השתלשלות העניינים והתסקירים.

התסקיר הראשון, מיום 1.6.20 מפרט את נסיבותיו האישיות והמשפחתיות של הנאשם, שהינו בן 34 נשוי ואב לשלושה ילדים. טרם מעצרו התגורר לסירוגין בבית אמו ובבית קרוב משפחתו, ועבד בהתקנת רהיטים.

הנאשם מתאר עצמו כאב מעורב בטיפול ילדיו ובמטלות הבית, בתקופה שקדמה לביצוע העבירות היו מתחים וקונפליקטים בינו לבין אשתו סביב מצוקות כלכליות, וכדרך להתמודד אז עם מצוקותיו נטה לצריכה מוגברת של אלכוהול.

הנאשם הינו החמישי מבין 9 אחים ואחיות, ושיתף בדבר טרגדיה ביחס לאחד מהאחים, וכי מדובר באירוע טראומטי עבורו ועבור המשפחה בגינו קיבלו סיוע וטיפול ממשרד הביטחון. הוריו עלו מאתיופיה בשנות ה - 80.

הנאשם לוקח אחריות על התנהגותו, לדבריו הרקע לכך הוא תקופה מורכבת של מתח וקונפליקטים עם אשתו, באותה תקופה צרך אלכוהול באופן מופרז ויום יומי. ביחס לאישום הראשון, אמר כי הרקע הוא בשל מצוקות כלכליות. ביטא צער על התנהגותו, אך התקשה להסביר מעבר לכך את המניעים בגינם בחר לבצע את העבירה כדרך להתמודד עם מצוקותיו הכלכליות והרגשיות אז. ביחס לאישום השני, גם כן לקח הנאשם אחריות על התנהגותו. הנאשם ביטא חרטה ונכונות להשתלב בטיפול.

הנאשם תיאר כי החל לצרוך אלכוהול בכמויות גדולות לפני כארבע שנים, סיגל דפוסי התמכרות של צריכת אלכוהול באופן מופרז ויומיומי, ומסר כי בסמוך להליך המעצר בתיק נגמל בכוחות עצמו מצריכת אלכוהול, ומאז שומר על אורח חיים ללא אלכוהול, ושלל שימוש בסמים.

במסגרת צו פיקוח מעצר שהוטל על הנאשם במסגרת תיק המעצר, השתלב בקבוצה לעצורי בית. להערכת שירות המבחן, במסגרת הטיפול בקבוצה הנאשם ביטא עצמו באופן כנה ופתוח, שיתף אודות הצורך שלו בגבולות חיצוניים ברורים וסמכותיים ובחשיבות משפחתו בחייו. שירות המבחן התרשם כי הנאשם מכיר בקשייו האישיותיים וזקוק להמשך סיוע והכוונה.

להערכת שירות המבחן הסיכון שהנאשם יחזור לבצע עבירות חוזרות בתחום האלימות הינו בינוני. שירות המבחן מתרשם כי הנאשם בעל מוטיבציה אותנטית לקבלת סיוע ולקדם את עצמו. בתקופה הקצרה בה היה נתון בטיפול שירות המבחן חל שינוי חיובי במצבו, המפחית סיכון והוא נענה באופן חיובי לתהליך הטיפול, נגמל מאלכוהול, השתלב בתעסוקה, יחסיו עם אשתו וילדיו השתפרו, והחל לגלות מודעות ראשונית כלפי קשייו.

שירות המבחן העריך כי במידה ויוטל על הנאשם מאסר בפועל עלולים הישגים אלו להיקטע, מצבו עלול להתדרדר והסיכון בהתאם. לאור האמור העריך שירות המבחן כי יהיה בהמשך התהליך השיקומי כדי לצמצם לטווח הארוך את הפגיעה האפשרית בחברה, והומלץ להטיל על הנאשם צו מבחן למשך שנתיים, במהלכו ישתלב בטיפול ייעודי בקבוצת המשך בתחום האלימות, ולהטיל עבודות שירות, ובמידה וההמלצה לא תתקבל, ויוטל מאסר בפועל, התבקש להורות לרשויות שב"ס לשלבו באופן שיאפשר המשך שיקום וטיפול.

בדין ביום 8.6.21, ב"כ הנאשם, בסוף טיעונו לעונש, ביקש לשקול השבתו של הנאשם לשירות המבחן בטרם מתן גזר דין, תוך הפניה לכך שהנאשם החל בהליך טיפולי אשר נפסק עקב מצב החירום, וכי יש לבחון אפשרות טיפולית אף מעבר לטיפול אותו החל הנאשם והופסק שלא בעטיו, והוחלט על הגשת תסקיר משלים ודחיית הדיון להמשך טיעונים לעונש.

התסקיר השני, מיום 6.9.20, מתאר את התרשמות שירות המבחן כי הנאשם זקוק למעורבות טיפולית עמוקה יותר בתחום האלכוהול, אשר תסייע לו להעמיק בבחירותיו, ברכישת כלים להתמודדות ושליטה על מנת להפחית ביצוע עבירות דומות בעתיד. שירות המבחן קיים שיחות עם הנאשם אשר שיתף ברצונו להשתלב בטיפול בתחום הגמילה מאלכוהול ביחידה להתמכרויות, פנה לטיפול אך טרם השתלב בו, בשל עומס מטופלים ורשימת המתנה ארוכה.

שירות המבחן ציין כי במהלך תקופת הדחייה, הנאשם שיתף פעולה וביטא רצון לקבלת סיוע, אך עקב התפרצות נגיף הקורונה, הקבוצות הטיפוליות הקטינו היקפים, ושירותים טיפוליים אחרים מצויים תחת עומס פניות, ולפיכך לא ניתן היה לשלב את הנאשם בתקופת הדחייה בטיפול בשירות המבחן בתחום האלימות, וגם לא בטיפול ביחידה לנפגעי התמכרויות. שירות המבחן חוזר על כך שהנאשם ביטא רצון אותנטי לקדם את מצבו, ומציין את פנייתו של הנאשם לטיפול בתחום ההתמכרויות, וכי הוא מגלה להערכת שירות המבחן מוטיבציה חיובית. מכל האמור, חזר שירות המבחן על המלצתו בתסקיר הקודם.

בדין ביום 10.9.20 ביקש ב"כ הנאשם לדחות את הדיון, לאור כך שמצב החירום לא איפשר לנאשם לעשות הליך טיפולי משמעותי, ונטען כי הנאשם משתף פעולה ונמצא בהמתנה לכניסה למרכז יום לטיפול בנפגעי אלכוהול וגם אמר להיכנס לקבוצה של שירות המבחן, והדיון נדחה לקבלת תסקיר.

בתסקיר השלישי, מיום 7.12.20, נכתב כי במהלך תקופת הדחייה הנאשם היה בקשר רציף עם שירות המבחן, מסר כי החל להגיע למפגשים בקבוצת AA, ותיאר כי חברי הקבוצה מהווים עבורו גורם סיוע, תמיכה והכלה. הנאשם ביצע בדיקה לאיתור סמים בה לא נמצאו שרידי סם.

בשל מגבלות הקורונה, הנאשם טרם שולב בקבוצה בשירות המבחן, זומן לראיון ונמצא מתאים להשתלב בקבוצה אשר עתידה להיפתח, ובנוסף מצוי ברשימת המתנה לשילובו בטיפול ביחידה לנפגעי התמכרויות.

להערכת שירות המבחן הנאשם זקוק לסיוע, והוא אמור להשתלב בטיפול קבוצתי וכן ביחידה להתמכרויות, והתבקשה דחייה בת 3 חודשים.

בדין שהתקיים ביום 20.12.20 נאמר כי לאחר התסקיר האחרון נודע כי באותו שבוע אמור הנאשם להתחיל את הקבוצה הטיפולית בשירות המבחן, ובהמשך השבוע אמור להיות ראיון התחלה ביחידה להתמכרויות, ובנוסף הנאשם התחיל קבוצה שלישית שהיא קבוצת התמיכה של AA המסייעת לו. הנאשם אמר שהוא התחיל כעת את הטיפול הוא נמצא בשלוש קבוצות, לאחת מהן המתין כ- 4 חודשים, והוא מעוניין להשתתף בטיפול ביחידה להתמכרויות שהיא במרכז

יום. לאחר שנשמעו טענות הצדדים, ועקב כך שהדחיות לא היו באשמו של הנאשם אלא נבעו מהמצב הקיים, הוחלט לקבל את המלצת שירות המבחן לדחייה, כדי לאפשר השתלבות הנאשם בהליכים הטיפולים.

בתסקיר הרביעי, מיום 7.3.21, מתאר שירות המבחן את השתלבות הנאשם בשלוש מסגרות טיפוליות במקביל. האחת קבוצת AA אשר הנאשם ממשיך ללכת למפגשים במסגרתה. השנייה טיפול פרטני ביחידה לטיפול בהתמכרויות, והשלישית השתתפות בקבוצה ייעודית בשירות המבחן אשר הנאשם מצוי בראשיתו של ההליך הטיפולי בה, אך מגיע באופן קבוע למפגשים ונוטל בהם חלק. שירות המבחן חזר על המלצתו הקודמת.

בדין שהתקיים לאחר מכן, ביום 14.3.21, ציין ב"כ המאשימה כי התסקיר מראה תחילתו של הליך טיפולי, אך יחד עם זאת, כי אין מדובר בתסקיר שלם הואיל ומדובר בתחילתו של הליך טיפולי, ונאמר כי ככל שהנאשם מעוניין שעניינו יבחן בצורה מעמיקה, יוכל לבקש דחייה, כך שיוגש תסקיר משלים ומעמיק שתהיה בו התייחסות להליכים הטיפולים, והכל מבלי שהדבר יהווה התחייבות מטעם המאשימה. ב"כ הנאשם ביקש לדחות את השלמת הטיעונים לעונש לאור האמור. עוד התבקש להורות על ביטול האיזוק האלקטרוני, וב"כ המאשימה הסכים לכך, ובהתאם הוסר האיזוק האלקטרוני, ונותרו תנאי שחרור של מעצר בית בפיקוח, ונקבע כי שירות המבחן יגיש תסקיר משלים במסגרתו יתייחס להליך הטיפולי אותו עובר הנאשם.

בתסקיר החמישי, מיום 13.5.21, נכתב כי בתקופת הדחייה הנאשם היה בקשר עם שירות המבחן, מסר כי בעקבות שינויים והקלות במעצר הבית, חזר להתגורר יחד עם אשתו וילדיו על מנת לסייע ולקחת חלק פעיל בחייהם. שירות המבחן ציין כי הנאשם ממשיך לקחת חלק במפגשי AA, מסר כי מעוניין ליצור קשר עם היחידה להתמכרויות בעיר אליה עבר, והיחידה להתמכרויות הקודמת תסייע לו בכך. צוין כי הנאשם שולב בקבוצה ייעודית בשירות המבחן, אך בשל נסיבות אישיות של קצינת המבחן, הושהו המפגשים מאז חודש מרס, ובמהלך יוני 2021 הקבוצה מתוכננת לחזור לפעילות.

צוין כי ממידע עדכני מהיחידה להתמכרויות עימה היה הנאשם בקשר, עולה כי הנאשם לא הגיע לפגישות וניסיונות ליצור עימו קשר לא עלו יפה. הנאשם מסר כי ערך מספר ניסיונות ליצור עימו קשר, אשר לא צלחו. לדבריו הפסיק את הקשר הטיפולי מאחר ונערך למעבר במקום המגורים. שירות המבחן חזר על המלצתו הקודמת.

בדין ביום 6.6.21 התבקשה דחייה על מנת לאפשר לנאשם להשלים את ההליך הטיפולי, ובהעדר התנגדות, נדחה הדיון.

בתסקיר השישי, מיום 5.10.21, נכתב כי בתקופת הדחייה היה הנאשם בקשר עם שירות המבחן, הוא עדיין משתתף בקבוצת AA, שולב בקבוצה ייעודית בשירות המבחן, אולם בשל נסיבות שאינן קשורות בנאשם, הושהו המפגשים ובמהלך נובמבר 2021 הקבוצה מתוכננת לחזור לפעילות.

מהיחידה להתמכרויות נמסר כי הנאשם שולב בטיפול פרטני, והביע רצון לטיפול במחלקה ואף לשילובו במרכז יום, ועתידה להתקיים וועדה במהלכה יגובשו המטרות הטיפוליות והתוכנית הטיפולית אשר עשויה לכלול גם שילובו במרכז יום.

שירות המבחן מציין את הערכתו כי יש בהליך כדי להפחית את הסיכון להישנות התנהגות עוברת חוק, ולסייע בסיכוי השיקום, וחוזר על המלצתו.

בדיון ביום 12.10.21 התבקשה דחייה על מנת לבחון העמקה של ההליך הטיפולי, זאת על מנת שב"כ המאשימה ישקלו להסכים לחריגה ממתחם העונש, משיקולי שיקום. ב"כ המאשימה לא התנגדו לדחייה, ונאמר כי כדי לבקש חריגה מהמתחם ירצו הם לראות איך משתלב הנאשם בהליך הטיפולי שיפתח בנובמבר, וזאת מבלי שיהיה בכך כדי להתחייב. לפיכך, נדחה הדיון והוגש תסקיר נוסף.

בתסקיר השביעי, מיום 30.12.21, נכתב כי התקבל דיווח מהיחידה להתמכרויות, לפיו הנאשם הפסיק להגיע למפגשים ולבדיקות, וכי התרשמות הגורמים המקצועיים הינה כי יש מקום לשלבו בטיפול במרכז יום, ולצד זאת צוין חוסר המוטיבציה של הנאשם לשיתוף פעולה עם הגורמים הטיפוליים ולעמוד בתנאי הטיפול.

לאחר קבלת הדיווח, שירות המבחן שוחח עם הנאשם, הנאשם מסר כי אינו פנוי להמשיך השתלבות בטיפול, מאחר ומצוי בחובות, וכי רעייתו מפרנסת ומטפלת בילדים, והוא מנוע מלצאת לעבוד, ומצב זה יוצר מתחים ומחלוקות בבית, ועל כן אינו פנוי להמשיך בטיפול. הוא מסר כי הוא מודע להשלכות העונשיות ומוכן לשאת זאת.

טרם הדיון, הנאשם יצר קשר טלפוני ומסר כי הוא מעוניין להשתלב בטיפול, מסר כי ביחידה להתמכרויות הוצע לו טיפול במרכז יום, והוא אינו מעוניין במסגרת אינטנסיבית זו.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם מבטא עייפות מההליך המשפטי המתמשך, וכי המצוקות עימן מתמודד מהוות אף הן מכשול בהתגייסותו להליך טיפולי. שירות המבחן לא בא בהמלצה טיפולית.

טענות ב"כ הצדדים

5. לטענת ב"כ המאשימה:

במעשיו פגע הנאשם בערכים המוגנים של הגנה על שלום הציבור וביטחונו, הזכות לקניין ותחושת הביטחון האישי והציבורי.

מעשיו של הנאשם מלמדים על מסוכנותו. באישום הראשון נכנס הנאשם למקום ציבורי שאליו גישה אינטנסיבית של לקוחות, ופעל תוך התעלמות מהסיכון שהוא יצר לעובד בתחנה, לציבור הלקוחות ולעצמו, ובנקל יכול היה האירוע להסלים ולהגיע לממדים הרבה יותר חמורים.

מספר ימים לאחר האירוע הראשון, נכנס הנאשם באור יום לתחנת דלק נוספת, ובאותה שיטה שדד באיומים ובהפחדה כסף וחפצים.

נטען כי יש לפעול להוקעת עבירות השוד, הנאשם הצטייד בסכינים, בשק חפצים, משקפי שמש וכובע כדי להקשות על זיהויו. הנזק הנפשי שנגרם למתלוננים ברור ומוחשי, והותיר בהם צלקת נפשית עמוקה.

יש להביא בחשבון את פוטנציאל הנזק הפיזי שהיה עלול לצמוח ממעשיו הנאשם, ועברו של הנאשם הכולל בין היתר עבירות בתחום האלימות, הינו הוכחה לכך.

מדובר בשני אירועים נפרדים שבוצעו בפער זמנים ניכר ובמקומות שונים ומרוחקים, ומשכך מתבקש בית המשפט לראות במעשים כנפרדים, ולקבוע להם מתחמים נפרדים.

בגין האישום הראשון עותרת המאשימה לקביעת מתחם עונש הולם הנע בין 24 ל- 52 חודשי מאסר, ובגין האישום השני נטען למתחם עונש הולם הנע בין 3 ל- 6 שנות מאסר.

באשר לענישה במסגרת המתחם, נטען כי יש למקם את עונשו של הנאשם ברף האמצעי של המתחמים שהוצעו, וכן להטיל מאסר מותנה, קנס כספי ופיצוי לנפגעי העבירה שהם עדי התביעה 1 ו- 19.

לאחר התסקירים אשר הוגשו כמפורט לעיל, במסגרת הטיעונים לעונש המסכמים, טען ב"כ המאשימה ביחס לנתק בין הנאשם לבין הקבוצה הטיפולית, כי ההמלצה הקודמת של שירות המבחן היתה להשית עליו עונש בדמות עבודות שירות, ואילו בתסקיר האחרון המצב השתנה ושירות המבחן לא ממליץ לשלבו בהליך טיפולי, ומשכך ההמלצה להטיל עליו עבודות שירות אינה רלבנטית.

נטען כי לנאשם ניתנו מספר הזדמנויות והוא לא ניצלן, והחליט לא להמשיך בהליך טיפולי. ולאור כל האמור, חזר ב"כ המאשימה על העתירה לעונש כפי שהיתה בתחילה.

6. **לטענת ב"כ הנאשם:**

בתחילה עתר ב"כ הנאשם לאמץ את המלצות שירות המבחן, אשר היו בתסקירים הקודמים, והתבקש לסטות ממתחם

העונש ההולם בשל סיכויי שיקום, להטיל על הנאשם צו מבחן לשנתיים ומאסר בדרך של עבודות שירות.

נטען כי יש לקבוע מתחם עונש הולם אחד לשני האירועים, על פי הלכת ג'אבר, ומדובר בשני אירועים דומים שנעברו במרחק של שבוע, ולכן אפשר לראות בהם כסוג של פרשה אחת.

ב"כ הנאשם הסכים שמתחם העונש ההולם בגין עבירה של שוד ועבירה של דרישת נכס באיומים מתחיל בתחתיתו ממאסר בפועל אך לטעמו ישנם טעמים כבדי משקל המצדיקים סטייה מהמתחם משיקולי שיקום.

עבירת השוד אותה ביצע הנאשם אינה במדרג החמור של עבירות השוד, הנאשם לא מצמיד את הסכין לגופו של המוכר. הנאשם אומר למוכר תפתח את הקופה יש ביטוח, לוקח 1,795 ₪ ונמלט. לא מדובר בביצוע שהוא בצוותא חדא עם אחרים, ולא מדובר בביצוע שדרש תכנון מיוחד או תחכום. בגין האירוע הזה הוא מורשע בדרישת נכס באיומים. באישום השני, שבוע לאחר מכן, הנאשם אומר למוכר תיתן לי את הכסף לא רוצה לפגוע בך, אין שימוש באלימות פיזית, אין איום קשה מול המוכר של הצמדת סכין, לגוף המוכר, או דברים כאלה, אין צוותא חדא. הנאשם לוקח 300 ₪ ועשר קופסאות סיגריות ומורשע בעבירת שוד.

הנאשם מודה לוקח אחריות לא מנהל משפט ועברו הפלילי התיישן.

לגבי החריגה מהמתחם - הנאשם בן 34, נשוי, אב לשלושה ילדים קטינים, נשמעה אשתו, הוא אבא טוב שהם זקוקים לו, שליחתו למאסר ארוך תפגע בהם. ברור שזה אשמתו, אך ראוי שאנחנו בתוך חברה נתחשב גם בילדים. ב"כ הנאשם מפנה לאמור בתסקיר ביחס לילדים שנאמר שהנאשם הוא אב משמעותי עבורם, הוא המפרנס העיקרי במשפחה עד למעצרו. הוא הודה וחסך זמן שיפוטי לקח אחריות, ומביע צער וחרטה על מעשיו. הנאשם מגיע מרקע קשה, הוא גר בבית אלים, תחת תנאים כלכליים לא פשוטים, חווה טרגדיה נוראית כנער ביחס לאחיו הגדול, הטרגדיה השפיעה עליו קשות, ועל היכולת שלו לתת אמון בגורמי התמיכה בחברה. הדבר הוביל אותו לכך שנכנס למצוקה ולהתמכרות.

בהמשך, ולאחר התסקיר האחרון של שירות המבחן, אשר כאמור לא בא בהמלצה טיפולית, נטען כי אין ספק שכעת כאשר אין המלצה טיפולית של שירות המבחן, זה חריג שבחריג לבקש מבית המשפט בכל זאת לשקול ענישה שיקומית, אולם קיימת הצטברות של נסיבות שמצדיקות לשקול את הדברים בכובד ראש.

נטען כי המלצות שירות המבחן הקודמות כפי שהוגשו במספר תסקירים ודיברו על 9 חודשי מאסר שיכול וירוצה בעבודות שירות, בצירוף של המשך קשר טיפולי במסגרת קבוצות א.א. וקבוצה בשירות המבחן, יהיו הדבר הנכון לעשות בנסיבותיו של הנאשם.

נטען כי השאלה לגבי העונש ההולם בנסיבות העניין היא האם הנאשם השתקם או שיש סיכוי ממשי שישתקם, וזו לא שאלה מתמטית של מה הוא עשה בהכרח, אלא שאלה מהותית האם הנאשם הזה יהיה סיכון שיחזור לבצע עבירות, או

הפיק את הלקחים מההלך.

נטען כי נאשם זה, אשר עברו ישי, וכאשר נבחנת התנהלותו מאז שחרורו ממעצר בתיק הזה במשך שנתיים, בית המשפט יכול באופן חריג לקבוע שלנאשם הזה קיים סיכוי ממשי שישתקם והאינטרס לא להחזירו למאסר בפועל.

נטען כי יש לקבוע מתחם עונש הולם אחד, לפי מבחן ההקשר הדוק, מדובר בשתי עבירות מאוד דומות בטווח של שבוע, שנעברו בדרך דומה.

התבקש לקבוע מתחם עונש הולם אחד שיעמוד על 18 - 36 חודשי מאסר, והתבקש לחרוג מהמתחם הזה מסיכויי השיקום.

הנאשם בן 36, נשוי, אב לשלושה ילדים קטנים, בגילאים 8-10, והתבקש להתחשב בהשפעה הקשה של המאסר עליהם, גם לאור מה שנאמר בתסקירים לגבי היותו אב משמעותי מאוד לילדים, אב תומך בהם, ועד למעצרו היה המפרנס העיקרי במשפחה. הנאשם מביע צער עמוק וחרטה עמוקה על המעשים החמורים שעשה. מדובר בנאשם שלא ריצה מאסר ממש, החלטת בית המשפט לשלוח אותו למאסר היא דרמטית מבחינתו. הנאשם הצליח למרות נסיבות חיים קשות.

הנאשם חזר לגור עם אשתו, חזר להיות עם הילדים, ועושה מאמצים כבירים להשתקם. היה במעצר בתיק הזה מיום 2.10.19 עד ליום 10.12.19, לאחר מכן היה במעצר בפיקוח אלקטרוני במשך 16 חודשים, עד חודש יוני 2021, ולאחר מכן במעצר בית מלא עד היום. סה"כ הוא בתנאים של מעצר בפיקוח אלקטרוני ומעצר בית מלא מעל שנתיים, לא חזר לבצע עבירות. התקופה הזו יש בה לעצמה סוג של הרתעה, ענישה, הנאשם בעצם מורחק מהחברה במשך תקופה מאוד ארוכה, חלק גדול מהתקופה היה מורחק מהילדים, יש לזה משמעות והשפעה, ואם היה בעל מאפיינים עבריינים לא היה עומד בזה.

נטען כי בניגוד לדברי ב"כ המאשימה, הנאשם עבר הליך טיפולי, הרחוק מלהיות מושלם, הוא כן השתלב בהליך טיפולי בשירות המבחן, הפיק תועלת רבה, היה בקבוצה גם במרכז להתמכרות באלכוהול וגם הולך עד היום כל שבוע, לאי.איי, קיימים שלושה תהליכים טיפולים שביצע, היו הרבה בעיות הקשורות לקורונה שלא באשמתו, לא צריך להחזיק את זה לפתחו, הביטול של הקבוצות גרם להתמשכות ההליכים ובסופו של יום הנאשם נשבר, כמו שרואים בתסקיר האחרון. ברור שזו אשמתו, אבל יש בזה משהו שגרם להליך הזה להימשך המון זמן.

נטען כי שירות המבחן הזהיר פעם אחר פעם, שהוא חושב שהתמשכות ההליכים עלולה לגרום יותר נזק מתועלת, ואנחנו כל הזמן ביקשנו לא לסיים את ההליכים לתת לנאשם להוכיח את עצמו, כדי שבפרקליטות ישקול את עמדתם. כי שירות המבחן צדק, והנאשם לאחר יותר משנתיים הגיע לנקודת שבירה ולא יכול להמשיך יותר עם מעצר הבית, עם חוסר יכולת לפרנס, עם הצורך להסתכל לשלושה ילדים קטנים בעיניים ולהגיד שאין לו כסף לשלם חשמל לבית, זה מצב קשה ונורא.

זה לא אומר שהשיקום נכשל, הנאשם לא ישוב לבצע עבירות, והתבקש לעשות מעשה שיהיה חריג ולראות את הנאשם בתמונה כללית, ולהבין שהוא השתקם.

הנאשם אמר כי הוא מבין את חומרת המעשים ומביע חרטה. נאמר כי בצעירותו, היה מוכר לשירות המבחן, היה בטוח שהם נגדו ולא היתה לו אמונה במערכת, וכעת הכיר אנשים שאכפת להם ורוצים לעזור. את ההליך השיקומי התחיל כשהקים את המשפחה, לפני המקרה היה על סף גירושין ועזב את הבית, שיחות רבות עם קצינת המבחן ועו"ס שיקמו אותו מבחינת הבית, כעת נמצא במצב הרבה יותר טוב, ומהצד הזה של השיקום הוא במקום אחר לגמרי.

הנאשם אמר כי הוא באמת מבקש הזדמנות לשקם לא רק את עצמו, הוא מבין שעשה טעות איומה ופגע בילדיו, מבקש הזדמנות לשקם את עצמו, יש לו משפחה לדאוג לה, והוא מבקש הזדמנות לנסות לשקם את עצמו.

הערכים המוגנים ומתחם העונש ההולם

7. בביצוע העבירות בנסיבות ביצוע, פגע הנאשם בערכים המוגנים שביסודן - כבוד האדם, הזכות לקניין, תחושת הביטחון האישי והציבורי, הסדר הציבורי, שלטון החוק, וכן הועמדו בסיכון גם הערכים המוגנים של שמירה על שלמות גופו של אדם, לאור חשש להסלמת אירוע מסוג זה.

ביחס לערכים המוגנים הנפגעים מעבירת השוד, ר' ע"פ 1127/13 **עמנואל גברזני נ' מ"י** (15.1.2014), בו התייחסות לערכים המוגנים הנפגעים, וע"פ 9094/12 **איתן טסאפי נ' מ"י** (28.4.2013), בו נקבע כי בנוסף לפגיעה בקניין ובביטחונו האישי של הקורבן, תחושת האימה וחוסר האונים בהם שרוי הקורבן והחשש לחייו, מותירים בו לא פעם צלקות חמורות לאורך תקופה ארוכה.

הערכים המוגנים הנפגעים משתי העבירות בשני האישומים, הינם דומים.

הנאשם ביצע את העבירות בשני האישומים ללא שימוש באלימות, אך העבירות בוצעו תוך שימוש בנשק קר, באופן אשר נועד להטיל אימה על המוכרים בשתי החנויות.

8. אשר למחלוקת בין הצדדים בשאלה האם מדובר באירוע אחד או שני אירועים, סבורני כי בחינת המעשים אשר בוצעו ע"י הנאשם בשני האישומים על פי מבחן "הקשר ההדוק" בהתאם לע"פ 4901/13 **ג'אבר נ' מ"י** (29.10.2014), מביאה למסקנה כי מדובר באירוע אחד לגביו יש לקבוע מתחם עונש הולם אחד. כפי שנקבע בע"פ 4901/13: **"ביסוד הדברים עומדת ההכרה בערך הנודע לכך שבית המשפט יקבע מתחם ענישה אחד לפעולות שיש ביניהן קשר ענייני הדוק, תוך התייחסות לכך שהתבצעו בדרך זו. בעיקרו של דבר, התשובה לשאלה מהם גדר ה"אירוע" תיגזר מניסיון החיים, כך שעבירות שיש ביניהן קשר הדוק ייחשבו לאירוע אחד. המובן שיינתן למונח "קשר הדוק" יתפתח ממקרה למקרה ואין צורך לקבוע אותו באופן קשיח כבר כעת. עם זאת, ניתן**

לומר כי ברגיל קשר כזה בין עבירות ימצא כאשר תהיה ביניהן סמיכות זמנים או כאשר הן תהיינה חלק מאותה תוכנית עבריינית אף כאשר הן בוצעו לאורך תקופת זמן שאינה קצרה (אך מבלי שפרמטרים אלה ימצו את מבחני העזר האפשריים לבחינת עוצמתו של הקשר בין העבירות)".

מדובר בשני אישומים בהם הנאשם מבצע את העבירות באופן דומה, תוך פגיעה בערכים מוגנים דומים, תוך שימוש בנשק קר בשני המקרים, ותוך הפניית איום דומה, כאשר מדובר בפרק זמן של שבעה ימים בין ביצוע העבירות בשני האישומים.

הגם שמדובר באירוע אחד, לגביו ייקבע מתחם עונש הולם אחד, הרי שבקביעתו יובא בחשבון כי מדובר בשני אישומים הכוללים ביצוע שתי עבירות.

9. קביעת מתחם העונש ההולם מתבצעת בעיקר תוך התייחסות לנסיבות ביצוע העבירות. למתחם היבט אינדיבידואלי הקשור למקרה המסוים הנדון ונסיבותיו. ר' ע"פ 1323/13 **רן חסן ואח' נ' מ"י** (5.6.2013), המתייחס לצביון האינדיבידואלי אשר העניק המחוקק לשלב עיצוב המתחם.

לענישה בעבירות אלו מנעד רחב. מובן כי חומרת הענישה קשורה ישירות לנסיבות ביצוע העבירות, וניתן לראות כי הענישה המחמירה מוטלת בעיקר כאשר מדובר בעבירות שוד המבוצעות תוך שימוש באלימות, נשק או בחבורה.

לצד חומרת העבירות אשר בוצעו ע"י הנאשם, יש להביא במסגרת השיקולים והנסיבות הרלוונטיות לקביעת המתחם את העובדה כי העבירות לא בוצעו על ידו תוך שימוש באלימות, לא היה שימוש בנשק חם, לא היה ביצוע בחבורה, והשימוש בנשק הקר היה לצורך איום, ללא גרימת פגיעה באמצעותו.

בע"פ 7475/15 **מתן שריקי נ' מ"י** (18.2.2016) - הורשע המערער על פי הודאתו בביצוע שוד בנסיבות מחמירות. המערער נכנס לחנות כשהוא מחזיק בכותש שום, ניגש למוכרת שהייתה באותה שעה לבד בחנות, הניח על הדלפק פתק שבו נכתב "זה שוד" ודרש ממנה את הכסף שבקופה. המתלוננת מסרה לידי המערער את כספי הפדיון היומי של החנות ולאחר שנטל מידיה את הכסף דרש ממנה המערער לפתוח את הכספת. המתלוננת השיבה למערער כי אין בחנות כספת ומיד לאחר מכן החלה לזעוק "גנב, גנב" ויצאה מן החנות. בעקבות זאת יצא המערער אף הוא מהחנות וניסה להימלט עם שללו אך נתפס על ידי עוברי אורח. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם הנע בין 18 ל-40 חודשי מאסר בפועל, ולאור החרטה שהביע המערער על מעשיו, לקיחת האחריות וכן לאור עברו הנקי, השית בית המשפט על הנאשם 22 חודשי מאסר בפועל לצד עונשים נלווים. בית המשפט העליון דחה את הערעור תוך שציין כי:

"במקרה דנן המערער לא עשה אמנם שימוש באמצעי בעל פוטנציאל פגיעה רב ולא הפעיל אלימות פיזית כלפי המתלוננת, אך כפי שטוענת המדינה בצדק, המערער הטיל אימה ופחד על המתלוננת - אישה מבוגרת כבת 65 - ואילץ אותה למסור לו את הפדיון. העובדה שאין מדובר במעשה שוד המצוי ברף הגבוה של החומרה קיבלה ביטוי במתחם הענישה המתון ביותר שקבע בית המשפט קמא והוא אינו מצדיק התערבות".

ע"פ 104/12 **אחמד מוראדאת נ' מ"י** (5.7.2012) - המערער הורשע על יסוד הודאתו בביצוע עבירה של שוד בנסיבות מחמירות, המערער ושניים מחבריו הגיעו לחנות בתחנת הדלק, שבה עבד המתלונן כקופאי. האחרים הצטיידו בסכין, באגרופן ובגז מדמיע, כיסו את פניהם ברעלות וחבשו גרביים על ידיהם. השניים נכנסו אל תוך החנות כשהמערער נשאר בחוץ. אחד מהם ניגש אל המתלונן, כיסה את עיניו, לפת את צווארו, כופף את ראשו ודרש ממנו להוביל אותו אל הקופה תוך שאיים עליו, לקח כאלף ש"ח מהקופה, העבירם לאחר, לקח מספר חפצות סיגריות והשניים יצאו מהחנות. בהמשך הם ניסו להימלט וכשנחסמו על ידי הרכב המשטרה, ירדו מהרכב ונמלטו רגלית. בית המשפט המחוזי גזר על המערער 34 חודשי מאסר בפועל לצד עונשים נלווים. בית המשפט העליון דחה את הערעור.

יצוין כי מדובר בביצוע בצוותא חדא, כאשר בוצעה בפועל אלימות כנגד המתלונן, והנסיבות חמורות משמעותית מבעניינו.

בע"פ 5780/13 **מאיר בן אבו נ' מ"י** (16.7.2014) - הורשע המערער לאחר שמיעת ראיות בעבירות שוד בנסיבות מחמירות והחזקת סכין שלא כדין, כאשר החליט לשדוד את חנות המכולת של המתלונן יליד 1948. המערער הצטייד בסכין יפנית, וכיסה את פניו וכפות ידיו על-מנת שלא יהיה ניתן לזהותו, ונכנס לחנות בעת שהמתלונן שהה בה לבדו. הוא פנה לעבר המתלונן, כשבידו הסכין שלופה, והורה לו למסור לידיו את כל הכסף שברשותו. בהמשך, הצמיד המערער את הסכין לצווארו של המתלונן וחזר על הוראתו. המתלונן מסר למערער את סכום הכסף שהיה בקופה, אשר כלל 480 ש"ח בשטרות וכן סכום שאינו ידוע במטבעות. לאחר מכן, הורה המערער למתלונן כי יעביר לרשותו גם את הכסף שנמצא במכנסיו, אך הלה השיב כי אין ברשותו סכום נוסף. בהמשך, נטל המערער שקית וביקש מהמתלונן לעזור לו להכניס לתוכה את תכולת מגירת הקופה. בשלב מסוים, הניח המערער את הסכין שאחז על דלפק החנות, ואז נטל המתלונן את הסכין והניף אותה לעבר המערער, אשר נמלט מהחנות כשבידו הכסף. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם הענישה ההולם את נסיבות המעשה נע בין 3 ל-6 שנות מאסר, ולאור עברו הפלילי העשיר של הנאשם והסיכון הרב אשר נשקף ממנו לציבור של היותו מכור לסמים, השית על המערער 52 חודשי מאסר בפועל, ועונשים נלווים. בית המשפט העליון ציין כי המתחם שקבע בית המשפט המחוזי החמיר עם המערער יתר על המידה, **ובהתחשב בפסיקת בית המשפט העליון ראוי לקבוע מתחם ענישה בטווח שבין 30 ל-60 חודשי מאסר, קיבל את הערעור והעמיד את עונשו של המערער על 45 חודשי מאסר.**

גם כאן הנסיבות חמורות מהנסיבות בעניינו, והן כללו הצמדת הסכין לצווארו של המתלונן, וכמו כן, למערער היה עבר פלילי מכביד.

ע"פ 6752/10 **טטראשוילי נ' מ"י** (17.3.2011) - המערער הורשע בעבירת שוד של כספרית תוך הצגת פתק, והושתו עליו 10 חודשי מאסר. ביהמ"ש העליון דחה את הערעור והגם שלמערער לא היה עבר פלילי צוין כי מדובר בסוג עבירה המחייבת ענישה משמעותית.

ע"פ 5265/12 **ארז עמור נ' מ"י** (27.12.2012) - המערער הורשע כי ביחד עם אחר שדדו פעם אחת שליו פיצה ובפעם השניה כספרית כשהוא נושא על גופו חפץ דמוי אקדח, וביהמ"ש המחוזי השית עליו 20 חודשי מאסר. ביהמ"ש העליון דחה את הערעור.

ע"פ 9094/12 **איתן טספאי נ' מ"י** (28.4.2013) - המערער הורשע בעבירת שוד שביצע בכך שנכנס לסניף בנק, ניגש לפקידה כשידו בכיס המקטורן שלבש, גרם לפקידה להבין שיש בכיסו אקדח ואמר לה שמדובר בשוד תוך שהוא מאיים עליה שאם תעשה מעשים שיעוררו חשד יירה בה, דרש ממנה למלא שקית שמסר לה במזומנים, הפקידה מילאה את השקית והוא יצא מהבנק כשהוא נוטל עימו ₪ 5,890. נגזר עונש הכולל 10 חדשי מאסר, ובערעור נקבע כי העונש הולם את מדיניות הענישה ואף מצוי ברף התחתון של הענישה, יחד עם זאת מצא בית המשפט העליון להקל בעונש אשר הועמד על 6 חודשי מאסר בעבודות שירות, בנסיבותיו של הנאשם ובנסיבות האירוע. לא היתה התערבות בקנס בסך 3,000 ₪ אשר הוטל או בפיצוי בסך 1,000 ₪.

ע"פ 2678/12 **סלאמה אבו כף נ' מ"י** (25.5.2012) - המערער הורשע בעבירת שוד כספרית בבנק באמצעות פתק, כשבעברו 18 רישומים קודמים ומאסר מותנה בר הפעלה, והוטל עליו עונש של 36 חדשי מאסר, והפעלת מאסר מותנה של 12 חודשים מחציתו בחופף. ביהמ"ש העליון דחה את הערער.

הנאשם מבצע את העבירה באישום הראשון, דרישת נכס באיומים, כשהוא מחזיק בידו סכין, והמתלונן אשר חשש ממנו פתח את הקופה והנאשם לקח 1,795 ₪ ונמלט. באישום השני, באופן דומה, נכנס הנאשם עם סכין והמתלונן אשר חשש ממנו פתח את הקופה והנאשם יוצא עם 300 ₪ ו- 10 קופסאות סיגריות.

מחד, ברורה האימה והטראומה אשר היתה מנת חלקם של המתלוננים. מנגד, לא ננקטה אלימות פיזית כפי העולה מחלק מהפסיקה המצוטטת לעיל.

לחומרה יש לתת משקל לתכנון שבוצע ע"י הנאשם, להצטיידות בסכינים ולאיום באמצעותן, וכן, כאמור, על המתחם לבטא את העובדה שמדובר בשני אירועים.

לאור כל האמור, אני מוצא את מתחם העונש ההולם לעבירות אשר ביצע הנאשם, בנסיבות ביצוען, ככולל מאסר בפועל הנע בין 30 ל- 60 חודשים.

הענישה

10. הנאשם יליד 1986, ולחובתו עבר פלילי כמפורט לעיל. למעט העבירות של היזק לרכוש במזיד, ותקיפת עובד ציבור, משנת 2018, בגין לא הוטל מאסר בפועל, שאר העבירות הינן מהשנים 2009 ומוקדם יותר.

העבירות אשר בוצעו ע"י הנאשם חמורות, וצריכות למענה עונשי הולם, אשר יבטא את חומרתן ואת הפגיעה בערכים המוגנים במסגרתן.

ב"כ הנאשם עותר לירידה אל מתחת למתחם העונש ההולם משיקולי שיקום, וב"כ המאשימה מתנגד לכך.

למעשה, כל ששת תסקירי שירות המבחן הראשוניים, כמפורט לעיל, באו בהמלצה להטלת צו מבחן ומאסר אשר ירוצה בדרך של עבודות שירות, וענישה נלווית. בתסקיר האחרון, השביעי, שירות המבחן אינו חוזר על המלצתו, והתסקיר מסתיים באמירת שירות המבחן כי אין הוא בא בהמלצה טיפולית בעניינו של הנאשם, ומתוארת העייפות של הנאשם מההליך המשפטי המתמשך.

לאחר שנבחנו נסיבות ביצוע העבירות, נסיבותיו האישיות של הנאשם, התהליכים הארוכים אשר עבר במסגרות השונות, כמתואר בשורת התסקירים דלעיל, ולאחר שנשקלו טענות הצדדים, כמו גם השינוי בהמלצת שירות המבחן בתסקירו האחרון, באתי למסקנה כי יש לקבל את העתירה לחריגה ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום, ויש להוסיף כי משיוטל מאסר בעבודות שירות למלוא פרק הזמן האפשרי, ללא הפחתת ימי המעצר, ותוך הבאה במסגרת השיקולים את המעצר באיזוק אלקטרוני ומעצר הבית הממושכים, הרי שהירידה אל מתחת למתחם העונש ההולם מתונה יותר מכפי הנחזה.

11. הענישה היא לעולם אינדיבידואלית, וזאת גם לאחר תיקון 113 לחוק העונשין.

בענישה משמשים בכל מקרה לפי נסיבותיו, שורת שיקולים, חלקם משלימים וחלקם לכאורה מנוגדים זה לזה, ומלאכת הענישה הינה תוצאה של שקילתם, ומתן המקום הראוי לכל אחד מהם בנסיבות המקרה, לעיתים תוך פשרה ביניהם, ולעיתים תוך מתן משקל לאחד על פני השני.

ר' ע"פ 5106/99 סעידי אבו-ניג'מה נ' מ"י נד (1) 350 (2.2.2000) עמ' 354-355:

"ענישת עבריינים אינה עניין מכאני. לא ראוי להטיל גזרי-דין לפי תעריפים. בגדר שיקול-הדעת הרחב שמוענק לשופטים בשיטתנו, שבה החוק קובע לרוב עונש מרבי, על השופטים מוטל לקבוע את העונש ההולם לנאשמים האינדיבידואליים העומדים בפניהם. זאת ועוד: קביעת העונש צריכה להיעשות תוך התחשבות במכלול מטרות הענישה: "מהן תועלתיות - הרתעה כללית ואישית, מניעה, שיקום וחינוך; ומהן מטרות שעניינן הגשמת צדק ללא שאיפות תכליתיות-מעשיות - תגמול והוקעה... [שנועדו] לשקף את היחס הראוי בין חומרת העבירה לבין חומרת העונש, ואת הוקעתה של החברה את מעשה העבירה וסלידתה ממנו... על בית-המשפט לתת למטרות הענישה השונות משקל יחסי ההולם את נסיבות המקרה המסוים ואת הנאשם המסוים שבפניו, ולאזן ביניהן".

לצד הענישה האינדיבידואלית ובהשתלב עימה קיימת חשיבות לשיקולי השיקום, ובנסיבות המתאימות יכול ושיקול זה יגבר על שיקולי הענישה האחרים ר' ע"פ 433/89 ג'ורג' אטיאס נ' מ"י, פ"ד מג(4) 170 (3.10.1989) עמ' 174:

"בנוסף לכל השיקולים האמורים, קיים ועומד השיקול החשוב והמהותי של תיקונו של הנאשם ושיקומו, ובהתקיים, במקרה מסוים, נסיבות מיוחדות ונכונות, ייתכן ששיקול אחרון זה יגבר על השיקולים האמורים האחרים ויקבע, באותו מקרה מסוים, את מידת העונש וצורתו. "ענישתנו היא ענישה אינדיבידואלית של כל עברין 'באשר הוא שם"... זאת תורת הגישה האינדיבידואלית בתורת הענישה, המקובלת עלינו כקו מנחה בסוגיה קשה וסבוכה זו של הענישה ומטרותיה, ואין אנו רשאים ל"הקל" על עצמנו ולהחמיר עם הנאשם,

מתוך הסתמכות על הנימוק והחשש שמא הקלה במקרה מסוים הראוי לכך תשמש תקדים למקרים אחרים שאינם ראויים לכך. חזקה על בית המשפט שיידע להבחין בין מקרה למקרה לגופן של נסיבות ולעיצומם של דברים.... ואין אנו רשאים לפטור עצמנו מלנהוג כך בכל מקרה שנסיבותיו מצדיקות ומחייבות ענישה אינדיבידואלית."

שיקולי הענישה השונים מקבלים משקלם בכל מקרה לפי נסיבותיו, והמשקל משתנה ממקרה למקרה. ר' ע"פ 4272/04 פלוני נ' מ"י, פ"ד נט(6) 175 (22.3.2005) בעמ' 186:

"במלאכת גזירת העונש משמשים שיקולים אחדים, כלליים ואינדיבידואליים, אשר יש ליתן להם ביטוי ולאזן ביניהם. עם שיקולים אלה נמנים, בין היתר, חומרת העבירה ומהותה, הרתעה, מניעה, גמול ושיקום העברין מקום שבו הדבר אפשרי. משקלם היחסי של שיקולים אלה איננו זהה, והוא משתנה ממקרה אחד למשנהו, לפי הנאשם ולפי נסיבותיו הספציפיות."

לכך ששיקולי הענישה השונים מוליכים לעיתים לכיוונים מנוגדים - ר' ע"פ 8164/02 פלוני נ' מ"י, פ"ד נח(3) 577 (17.3.2003) בעמ' 583:

"...יש להתחשב בנסיבותיו האישיות של העברין שבאים לגזור את עונשו. שיקולים אלה לרוב מוליכים לכיוונים נוגדים, ועל בית-המשפט ליתן להם משקל ולאזן ביניהם. כמובן, כל נאשם ונסיבותיו הוא, כל נאשם והשקלול של הרכיבים השונים לגביו. זהו עקרון הענישה האינדיבידואלית..."

סדרי העדיפות, החשיבות והמשקל שיש ליתן לכל אחד משיקולי הענישה משתנים ממקרה למקרה, בהתאם לעבירה, הערכים המוגנים על ידה, נסיבות ביצועה, מידת הפגיעה בערכים המוגנים ובאינטרסים הציבוריים, ובהתאם לנסיבותיו האישיות של כל נאשם.

מטבע הדברים, בנקודת הזמן בה יושב בית המשפט לגזור את העונש, הענישה והשיקולים המשמשים במסגרתה צופים פני עבר ופני עתיד, הן במישור האינטרסים המוגנים והחורגים מעניינו האישי של הנאשם, והן במישור האינדיבידואלי של הנאשם.

לצד האינטרס הציבורי בבסיס החקיקה המגינה על הערך החברתי, וחומרת העונש שקבע המחוקק, נבחנות הנסיבות האישיות של הנאשם לרבות אלו אשר הביאוהו עד לנקודת הזמן בה ביצע את העבירה, ביצוע עבירות עד אותה עת, התנהגותו לאחריה, נטילת אחריות למעשיו, הכרה בהם ובמשמעותם וחרטה או היעדרה.

נסיבותיו האישיות של הנאשם, העולות מתסקירי שירות המבחן, אינן קלות, ומהתסקירים עולה כי טרגדיה קשה פקדה אותו ואת משפחתו.

הנאשם החל בהליכים טיפוליים בשלוש מסגרות שונות. לבקשת הנאשם, ובחלק מהמקרים בהסכמה, נדחו הדיונים על מנת לאפשר תחילת השתלבות בהליכים הטיפוליים, ולאחר מכן לבחון את אופן ההשתלבות בהם. זאת לאור כך שלאורך כל הדרך עתר ב"כ הנאשם לקבלת הנתונים אשר יאפשרו טיעון לירידה אל מתחת למתחם העונש ההולם, משיקולי שיקום.

הדחיות היו שלא באשמו של הנאשם. חלקן נבע מעיכובים הקשורים בתקופת הקורונה, עיכובים הן בפתיחת קבוצות, הן בשילוב בשיחות, והן כתוצאה מהפסקות אשר היו בתהליכים שונים, והכל שלא בעטיו של הנאשם.

עד לתסקיר השביעי והאחרון, התמונה אשר עלתה הינה של מי שמתגייס למרות כל קשייו, להליכים טיפולים בכמה מסגרות במקביל, כאשר כל אותה עת קיימים קשיים כלכליים, נתון הוא בחלק מהזמן באיזוק אלקטרוני ובחלק מהזמן במעצר בית.

מדובר בפרק זמן ארוך, אשר סבורני כי התמשכותו מסבירה במידה מסוימת את הקושי אשר עלה מהתסקיר האחרון בדבר אפשרות התמדה בהליכים הטיפוליים.

בתסקיר הלפני אחרון, מיום 5.10.21, המלצת שירות המבחן היתה ברורה - ואני מוצא לנכון לצטט את הדברים האמורים: **"בבואנו לגבש המלצתנו לקחנו בחשבון את תקופת הקשר הממושכת של פסח עם שירותנו, כשבתקופה זו שיתף פעולה, הגיע למפגשים והשתלב בטיפול פרטני ביחידה להתמכרויות בעיר מגוריו. כן הבאנו בחשבון כי בהליך זה להערכתנו יש להפחית הסיכון להישנות התנהגות עוברת חוק ויש בה לסייע בסיכוי השיקום. לאור זאת, אנו חוזרים וממליצים להטיל עליו צו מבחן למשך שנתיים... אנו חוזרים וממליצים להטיל עליו במקום עונש מאסר אשר עלול לפגוע בהישגיו השיקומיים, ענישה מרתיעה בדמות עבודות שירות. הערכתנו כי ענישה מסוג זה תאפשר לפסח להמשיך בהליך הטיפול, לסייע בפרנסת משפחתו, בהחזר חובות ותתמוך בתהליך השיקומי אותו החל...".**

המלצה ברורה זו, לא חזרה בתסקיר האחרון, זאת לאור כך שכוחותיו של הנאשם לא עמדו לו בתקופה שלאחר תסקיר זה, להתמיד במסגרות האמורות.

אכן, התסקיר האחרון מעלה קושי אל מול עתירת הנאשם לקביעה כי בשל סיכויי שיקום יש מקום לירידה אל מתחת למתחם העונש ההולם, ואולם, כאשר בוחנים אנו האם יש לתת את המשקל לשיקולי השיקום אין הדברים מבוצעים באופן טכני, ואינני סבור כי לאחר הדרך הארוכה אותה עבר הנאשם וההתקדמות הרבה בהיבטים טיפוליים, שיקומיים, בתחום האלימות ובתחום האלכוהול, יש להתעלם מדרך זו ולתת את המשקל אך לקושי שבא לידי ביטוי בסופו של התהליך.

שירות המבחן לא בא בהמלצה טיפולית בתסקיר האחרון, גם לא לצו מבחן, ומשכך אין מקום להטלת צו מבחן, אולם נראה כי כל שאר ההמלצות הקודמות של שירות המבחן, צריכות לקבל מקום, גם אם שירות המבחן לא חוזר עליהן,

לאור התהליכים הרבים, הארוכים והמורכבים שעבר הנאשם.

גם בעבירות חמורות אלו, לעיתים ניתן המשקל הראוי לשיקולי השיקום. כך, בע"פ 7353/18 **חדד נ' מ"י** (1.5.2019) הורשע המערער בעבירה של דרישת נכס באיומים, בכך שכאשר המתלוננת הלכה ברחוב לאחר סיום משמרתה בעבודה, כשהיא משוחחת במכשיר הטלפון הנייד, המערער הלך אחריה, ובשלב מסוים החל לרוץ לכיוונה, וכשנפגשו הושיט את ידו כדי לקחת את הטלפון, המתלוננת התנגדה, והצמידה את הטלפון לגופה, המערער אחז בה בשתי ידיו וניער אותה בחוזקה כדי לקחת ממנה את הטלפון, היא השליכה את הטלפון על הרצפה והמערער לקחו. מתסקיר נפגעת עבירה שם עלתה ההשפעה השלילית של האירוע על המתלוננת, הפגיעה בביטחונה ותחושות חוסר אונים, דריכות ופחד המלוות אותה מאז האירוע. נקבע מתחם עונש הולם הנע בין 12 ל- 28 חודשי מאסר בפועל, למערער היה עבר פלילי אשר כלל 5 הרשעות רובן בעבירות אלימות ואיומים, וריצה עונשי מאסר, ובית המשפט סטה ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום, והטיל על המערער 5 חודשי מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות. בערעור נקבע, בהסכמה, ולאחר שבבית המשפט העליון התבקשו ב"כ המדינה לשוב ולשקול את עמדתם, כי במקום רכיב המאסר בפועל יוטל של"צ בהיקף של 300 שעות. צוין כי הדברים אשר הודגשו ע"י בית המשפט העליון הינם כי: **"מצב דברים שבו עבריין נרתם כולו לשיקום, עושה כל שלעיל ידו כדי לחזור למוטב, ומצוי בעיצומה של חזרה לדרך הישר - עשוי להצדיק הקלה בעונשו, או למצער התאמתו, כך שהעונש שבו יישא לא יפגום במאמצי השיקום, ובתוצאותיהן המוכחות..."**

בענייננו, זו תמונת הדברים אשר נחזתה עד לתסקיר האחרון. יש לומר כי השינוי בכוחותיו של הנאשם להתמיד בתהליכים הטיפולים, אשר עלה בתסקיר האחרון, הביא להתלבטות האם יש מקום להטלת ענישה ברף הנמוך ממתחם העונש ההולם, משיקולי שיקום.

לאחר שנשקלו כל השיקולים, סבורני, כי יש מקום לכך, גם בהינתן השינוי האמור, לאור הדרך הארוכה והתהליכים שעשה הנאשם עד כה.

ואולם, עדיין יש מקום לענישה מוחשית, ומאסר על דרך של עבודות שירות למלוא התקופה האפשרית, 9 חודשים, תותר גם מענה עונשי, לעבירות אשר ביצע הנאשם.

הנאשם היה עצור מיום 2.10.19 עד ליום 10.12.19, לאחר מכן עבר למעצר באיזוק אלקטרוני בו היה נתון עד ליום 14.3.21, בהמשך היה נתון במעצר בית.

העובדה שלא מופחתים ימי המעצר, והעובדה שבנוסף היה הנאשם באיזוק אלקטרוני ובמעצר בית בפרקי זמן כאמור, כל אלו ממתנים במידה מסוימת את הירידה אל מתחת למתחם.

בנוסף, יוטלו מאסר מותנה ופיצוי. הפיצוי יוטל תוך ביצוע אומדן כפי שמבוצע בהליך הפלילי.

אינני מוצא מקום להטלת קנס, הגם שראוי היה לעשות כן, זאת על מנת לתמוך בתהליכי השיקום של הנאשם, אשר גם מתמודד עם החזר חובות.

הוגשה חוות דעת חיובית מאת הממונה על עבודות שירות.

12. אשר על כן אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

מאסר בעבודות שירות - מאסר בפועל לתקופה של 9 חודשים. תקופת מאסרו תרוצה בדרך של עבודות שירות בהתאם לחוות דעת הממונה על עבודות שירות. הובהרה לנאשם חובתו לבצע את עבודות השירות, ובמידה שלא יעשה כן ניתן יהיה להמירן בעונש מאסר בפועל, וכך גם יוכל הממונה לפי שיקול דעתו, היה וימצא קיומה של עילה לכך.

הנאשם יתייצב לתחילת ריצוי עבודות השירות ביום 26.4.22, כאמור בחוות דעת הממונה.

מאסר על תנאי - מאסר על תנאי לתקופה של 9 חודשים. הנאשם יישא בעונש זה אם בתקופה של שלוש שנים מהיום יעבור על עבירה נוספת לפיה הורשע, או כל עבירת אלימות מסוג פשע.

פיצוי - הנאשם ישלם לכל אחד משני המתלוננים - המתלונן מ' באישום הראשון, ע.ת.1, והמתלונן רכ' באישום השני, ע.ת.19, פיצוי בסך 2,000 ש"ח. הפיצוי ישולם ב- 4 תשלומים חודשיים שווים ורצופים. התשלום הראשון ישולם בתוך 30 יום מהיום, ויתר התשלומים מידי 30 יום לאחר מכן. התשלום יבוצע לקופת בית המשפט, וממנה יועבר למתלוננים על פי פרטים שיימסרו למזכירות.

זכות ערעור בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, כ"ח אדר ב' תשפ"ב, 31 מרץ 2022, במעמד הצדדים.